

МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Газета нагороджена срібною медаллю Всеукраїнського конкурсу «Вища школа»

Шановні ветерани Великої Вітчизняної війни! Прийміть щирі вітання з 65-ю річницею Великої Перемоги!

Багато часу минуло від незабутнього травня 1945 року, але роки не владні над величию нашого народу, який у боротьбі з фашизмом відстояв свободу, честь і незалежність Батьківщини. Сьогодні ратний подвиг захисників і визволителів залишається невичерпним джерелом патріотизму, вірного служіння своєму народу.

У цей славний день ми згадуємо всіх, чие життя забрала війна, низько вклоняємося та складаємо глибоку шану ветеранам, які на своїх плечах винесли тягар війни та підняли країну з руїн у повоєнні роки. Ми ушлявлюємо тих, хто в тилу самовіддано наближав розгром ворога. Свята пам'ять про події Великої Вітчизняної війни залишається з нами як високий прояв тяжкої ратної праці й водночас вічної скорботи за тими, хто віддав життя за свободу Вітчизни.

Дорогі ветерани! Прийміть нашу вдячність за Ваш безсмертний подвиг переможців у найжорстокішій війні, яку тільки знало людство. Ми у вічному боргу перед Вами за обірвану війною юність, зразки мужності, силу духу, самопожертву, які Ви проявили в боях за рідну землю.

У цей святковий день дозволять привітати всіх, хто пройшов крізь вогонь Великої Вітчизняної, з Днем Перемоги, побажати здоров'я, щастя, затишного родинного вогнища й душевного тепла. Хай любов до рідної землі, мир, добробут і спільна злагода стануть найкращою шаную солдатам Перемоги!

В.М. Лісовий, ректор, професор

Песня о неизвестном солдате

Ранний поезд куда-то спешит.
Самолеты летят над землей.
А в земле твой ровесник лежит,
Он не встретился в жизни с тобой.
Он к тебе от рождения шел,
Ты ему улыбалась во сне.
И тебя бы, конечно, нашел,
Если б не был убит на войне.
Ты не знаешь о нем ничего,
Но торопятся годы твои,
И тебе не хватает его,
Не хватает, как первой любви.
Может, это единственный твой,
Может быть, ты мечтаешь о нем,
Может, стала давно ты вдовой,
Хоть сама и не знаешь о том.
Крепко спит неизвестный солдат.
Он свой век отслужил как герой.
Только в том пред тобой виноват,
Что не встретился в жизни с тобой.

Николай Доризо

— ВІРНИСТЬ СВЯЩЕННІЙ СПРАВІ Й НЕТЛІННІЙ ПАМ'ЯТІ, ДОВІЧНА СИНІВСЬКА ШАНА Й ПОВАГА —

65 років тому закінчилася одна з найкривавіших війн – Друга світова! І знову до нашого міста прийшла весна, ми очікуємо чогось нового, кращого. А тоді люди втомилася від війни, дуже хотіли додому, але попереду ще був Берлін. Протягом чотирьох років вони йшли спочатку на схід, а потім стрімко рушили на захід, звільняючи рідну землю від фашизму. Тисячі медичних працівників брали участь у звільненні Батьківщини, у тому числі понад 300 чоловік, які пов'язали своє життя з Харківським медичним. Були серед них як ті, що недавно пішли від нас, так і нині живі. Про теплі й дружні зустрічі ветеранів у стінах нашого університету розповідає наш фоторепортаж.

1. Ветеранам присвоєно звання «Заслужений професор ХНМУ» та «Заслужений працівник ХНМУ», 2008 р.
2. Свято Перемоги, 2000 р.
3. Зустріч ветеранів, 2006 р.
4. День Великої Перемоги, 2007 р.

Как я встретил День Победы

Я был в это время на Украинском фронте. Наши войска входили в Берлин со стороны Потсдама, но неожиданно был получен приказ о выводе войск из Берлина через Дрезден – на Прагу. Дрезден произвел на нас удручающее впечатление: он был полностью разрушен, вокруг лежали груды камней.

По дороге в Прагу мы попали в окружение, но, быстро прорвав кольцо противника, вошли в город. Нас встречали как родных: город ликовал, прямо под колеса машин и гусеницы танков люди бросали снопы цветов. Пришла долгожданная победа!

Станислав Данилович Юрченко

О Победе я услышал на аэродроме в Довжанах под Брно. Тогда это был небольшой аэродром, а сейчас – аэропорт международного значения. Мы прилетели туда на новых самолетах, изготовленных в СССР, – ИЛ-10. Это были истребители, но использовались они как штурмовики: на каждом было по 8 ракет «малых Катюш», 400 кг авиационных бомб и 3 пулемета. Однако в бой они так и не вступили: пришла долгожданная победа. О ней мы узнали одними из последних – 8 мая услышали стрельбу и решили, что снова начался бой. Вся Европа уже знала об окончании войны, а мы только 9 мая услышали об этом и очень обрадовались: началась стрельба, салюты!

Григорий Иванович Евтушенко

Я был в это время в Восточной Пруссии. После взятия Кенигсберга, 10 апреля, война для нас практически закончилась. Нас куда-то больше не отправляли. Однако стычки с отдельными представителями Армии Краевой продолжались. Бывали случаи, когда солдат, которые выходили из части по одному, убивали враги, скрывающиеся в развалинах города. Поэтому был получен приказ, чтобы меньше 3 человек за пределы части не выходили. А 9 мая был салют из всех видов оставшегося у нас оружия: пистолетов, автоматов, винтовок. Все радовались, обнимались, думали о доме.

Александр Игнатьевич Харченко

В начале мая наш медсанбат был в Курляндской группировке в Прибалтике, и там мы узнали, что закончилась война. Радость была непомерной! Мы радовались и думали о том, что уже никогда не окажемся в таких условиях! Когда началась война, все надеялись на то, что быстро победим немцев, но не вышло. Долгих четыре года мы шли к этой победе, вспоминая тех, кто уже никогда не вернется домой.

Николай Иванович Оболенцев

Рано утром, 9 мая 1945 года, как нам потом стало известно, воинские подразделения I Украинского фронта, преодолевая сильное сопротивление гитлеровцев, ворвались в Злату Прагу и к концу дня полностью ее освободили. Наш 463-й стрелковый полк, входивший в состав 118-й Мелитопольской стрелковой дивизии, двигался по берегу реки Влтава, преследуя противника, находившегося в кольце наших войск, которые все теснее и теснее сжимались вокруг фашистов.

В этот день на КП нашего батальона было получено сообщение о том, что фашистская Германия приняла условия капитуляции.

Война окончена! Сообщение об этом вызвало небывалую радость среди всех фронтовиков. В то майское утро на лицах были одновременно радость и слезы. Впервые почти за четыре года с наших сердец свалилась гнетущая тяжесть тревоги за судьбу своих близких, миллионов соотечественников в солдатских шинелях. В этот майский, наполненный ликованием вечер сбросили мрак светомаскировки наши города, села, и свет засверкал во всех окнах. Это были незабываемые ощущения, оставшиеся в душе на всю жизнь!

По воспоминаниям Сергея Ивановича Скибы

МУЖНІСТЬ ВОЇНА

21 квітня в Харківському національному медичному університеті відбулася зустріч студентів із полковником, фронтовим розвідником, учасником Нюрнберзького процесу **Йосипом Давидовичем Гофманом**. Його життя – це доля молодого покоління часів Великої Вітчизняної війни, у полум'ї якої згоріли їх юність, молодість, надії та мрії.

У 15 років Й.Д. Гофман із сім'єю евакуювався до Астрахані, працював у тилу, а в 1942 р. 17-річним юнаком добровільно пішов до армії солдатом-піхотинцем. Незабаром Йосип Гофман став розвідником, старшим групи захвату, командиром взводу розвідки. Завдяки розуму, сміливості, мужності та кмітливості Йосип Гофман дійшов до Берліну, де поставив свій підпис на Рейхстазі. По закінченні війни гвардії сержанту Гофману довірили охорону Романа Руденка – Головного обвинувача від Радянського Союзу на Нюрнберзькому процесі. Уже у відставці полковник Гофман опублікував книги «О прошлом во имя будущего», «Живая история» і «Нюрнберг предостерегает». За останню Асоціація ветеранів війни США нагородила автора медаллю «Victori».

Студенти були захоплені цікавою розповіддю Йосипа Давидовича, який поділився спогадами про воєнні часи та події Нюрнберзького процесу. На питання «Чи страшно на війні?» ветеран відповідає: «Страшно! Перебування на передовій, кожний крок на полі бою – велике подолання себе самого. Усе це і є подвигом».

Подружка моя,
Чем ты оробела?
Пехотинца любить
Хорошее дело.

Адрес отправителя:

Поштові картки періоду
Великої Вітчизняної війни

ПОБЕДА!

От пота и соли седы гимнастерки,
Во сне только видим родительский дом.
Под звуки «Катюши» – раскатистый,
громкий –
Дошли от Москвы до Берлина пешком.

Весной сорок пятого сколько орудий
И в первую мирную ночь соловей
Пропел нам на Эльбе: «мир, счастье
вам, люди!
Живите, любите, растите детей!»

Не дым полной грудью, а воздух
Настоянный густо на травах лесных.
Сверкали салютов искрящие звезды
И не было вроде тревог боевых.

Вот солнце с утра улыбнулось впервые,
Лаская солдат, победивших войну;
Наполнила радость сердца молодые
И гордость за нашу родную страну.

У стен Сталинграда под бомб
завыванье
Мечтали взглянуть мы на мирный денек,
И вот оно счастье – день самый
желанный,
Миг с Родиной встречи теперь недалек.

Не все дошагали до светлой Победы,
Мечты их хранятся в сердцах у живых:
Детей мы взрастили, давно уже –
деды,
Но помним заветы друзей фронтовых.

Вновь дуют к нам с Запада злобные
ветры,
То холодом веет, то пахнет грозой:
Взывают ко всем миллионные жертвы:
Запомнить уроки Второй мировой.

Прошло столько лет, не забыты
сраженья,
Священны героев в веках имена.
Так сил не жалейте и сердца биенье,
Чтоб вновь не обьяла планету война!

Иван Селифонов, инвалид ВОВ,
ветеран труда, полковник медслужбы в отставке

ВІЗИТ

ЗАСІДАННЯ ПІДСУМКОВОЇ КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**В. М. Лісовий, В. В. Лазоришинець,
О. В. Галацан, В. П. Черних**

22 квітня на базі Національної юридичної академії України ім. Я. Мудрого відбулося засідання підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України «Про підсумки діяльності вищих навчальних закладів у 2008/2009 навчальному році та основні завдання на 2009/2010 навчальний рік». У ньому взяли участь віце-прем'єр-міністр України **Володимир Семиноженко**, Міністр освіти та науки України **Дмитро Табачник**, перший заступник Міністра охорони здоров'я України **Василь Лазоришинець**, народні депутати, голова Харківської облдержадміністрації **Михайло Добкін**, голова обласної ради **Сергій Чернов**, ректори вищих навчальних закладів України, голова обласної ради **Сергій Чернов**, ректори вищих навчальних закладів України, керівники коледжів та технікумів, керівники управлінь освіти всіх регіонів України.

На засіданні колегії розглядалися питання розвитку та якості вищої школи в Україні, нові правила атестації професорів та доцентів, проект нового Закону України про вищу освіту, шляхи підвищення конкурентоспроможності нашої освіти, розширення автономії вищих навчальних закладів тощо.

Василь Лазоришинець під час візиту до міста відвідав Харківський національний медичний університет, ознайомився з його корпусами, завітав до Народного музею історії, де залишив свій запис у книзі відгуків: «Великолепный музей. Желаю успехов и процветания университету и музею. Так держать!».

В. Захаревич

ПОДІЇ МІСЯЦЯ

Лікар-епідеміолог потрібен суспільству, доки існує людство

Цю тезу було покладено в основу створення кафедри епідеміології Харківського національного медичного університету 30 березня 1930 року. Втім, думка є актуальною і сьогодні, адже разом із новітніми фармацевтичними винаходами, освоєнням нанотехнологій і загальною технократією набувають поширення мікроорганізми, здатні викликати особливо небезпечні інфекції.

Свій 80-річний ювілей кафедра відзначила науковим форумом, який відбувся 8-9 квітня 2010 року. У науково-практичній конференції «Клініко-епідеміологічні аспекти боротьби та профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб серед дітей і дорослих» взяли участь більше 500 провідних спеціалістів – лікарів-епідеміологів, генетиків, мікробіологів, бактеріологів, паразитологів, інфекціоністів, імунологів, гігієністів, неонатологів, педіатрів, терапевтів, акушерів-гінекологів, стоматологів, комбустологів – вчених та лікарів-практиків України, Росії, Білорусі. Було обговорено широке коло

питань щодо шляхів, методів і засобів збереження здоров'я нації. Проаналізовано, зокрема, стан захворюваності населення на особливо небезпечні інфекції, розглянуто проблеми вакцинопрофілактики на сучасному етапі, надано оцінку існуючим можливостям діагностики, лікування й профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб. У рамках конференції відбувся круглий стіл «Актуальні питання імунізації», де зібралися лікарі практичної охорони здоров'я для обговорення та вирішення нагальних проблем щодо імунізації.

До роботи конференції було видано збірку наукових тез. Відгукнулося чимало спеціалістів із пропозиціями щодо наукових доповідей і статей до збірки, з результатами багаторічних наукових досліджень і безцінними практичними рекомендаціями.

Ця зустріч збагатила досвідом, знаннями й знайомствами усіх її учасників. Сподіваюся на подальшу плідну співпрацю і щорічні наукові форуми.

І.Ю. Багмут, доцент кафедри епідеміології, відповідальний секретар конференції

Семинар з проблем виховної роботи

14 квітня з нагоди 205-річного ювілею Харківського національного медичного університету відбувся семінар, присвячений питанню покращання виховної роботи на факультетах та кафедрах університету. З програмною доповіддю виступив проєктор з НПР професор **І.В. Летік**, який доповів про роботу кафедр у гуртожитках, кураторство серед вітчизняних та іноземних студентів, наголосив на оптимізації роботи сайту університету та ін. Інформацію щодо святкування 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні надав полковник М.В. Троценко. Були заслухані доповіді Н. Зарівчацької та голови профкому студентів Д. Дубовика стосовно роботи студентського самоврядування та профспілкового комітету серед студентів у групах та гуртожитках університету.

«Роль сучасних методів діагностики та лікування в підготовці лікарських кадрів»

7-9 квітня 2010 року Харківський національний медичний університет та Головне управління охорони здоров'я Харківської облдержадміністрації на базі ХНМУ провели 37-у науково-методичну конференцію для керівників лікарів-інтернів «Роль сучасних методів діагностики та лікування в підготовці лікарських кадрів».

7 квітня відбулося пленарне засідання, яке відкрив ректор університету професор В.М. Лісовий. Він підкреслив важливу роль інтернатури в підготовці молодих спеціалістів.

У роботі конференції взяли участь співробітники ХНМУ та працівники органів практичної охорони здоров'я з обласних (65 осіб) та міських (72 особи) лікувально-профілактичних закладів, які є керівниками клінік, лікарень, поліклінік міста, центральних районних лікарень, відповідальними за підготовку лікарів-інтернів на базах стажування.

8 та 9 квітня 2010 року було проведено 19 секційних засідань для керівників лікарів-інтернів.

На секційних засіданнях обговорили питання особливостей підготовки лікарів-інтернів на сучасному етапі з кожного фаху, про хід та результати підготовки інтернів із кожної спеціальності, розглядалися перспективи покращання якості підготовки лікарів. Проведені клінічні розбори тематичних хворих з демонстрацією сучасних методів діагностики та лікування.

КРУГЛИЙ СТІЛ

«ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ Й УКРАЇНА»

30 березня в конференц-залі Харківського національного медичного університету розпочав свою роботу Євроклуб, у рамках якого відбувся круглий стіл на тему «Європейська інтеграція й Україна».

Засідання євроклубу відкрив проректор з науково-педагогічної роботи професор **І.В. Завгородній**, який розповів про європейський напрямок розвитку України, європейські цінності загальнокультурної, суспільної та наукової діяльності.

За круглим столом були представлені доповіді, теми яких жваво обговорювалися присутніми під час дискусії: про історію становлення та розвиток Європейського союзу (зав. кафедри філософії, соціології і медичної соціології професор

А.П. Алексеєнко), перспективи економічного розвитку нашої держави (доцент кафедри основ економічної теорії та культурології **А.А. Громов**), питання європейської інтеграції та демографічні цінності (зав. кафедри основ економічної теорії та культурології доцент **В.І. Кравченко**), місце України в європейському освітньому просторі (доцент кафедри філософії, соціології і медичної соціології **О.А. Марущенко**).

Наприкінці зустрічі професор **І.В. Завгородній** відповів на питання, розповів про можливість стажування та роботи українських студентів за кордоном, про міжнародне визнання наших дипломів та болонський процес як соціальний елемент навчання, захисту та мотивації гарних оцінок.

НАУКОВИЙ ВІДДІЛ ПОВІДОМЛЯЄ:

З 1 по 29 квітня в Україні будуть проводитися такі виставки, з'їзди, конгреси, симпозиуми та науково-практичні конференції:

1. XI з'їзд оториноларингологів України (17-19 травня, АР Крим, м. Судак).
2. XII з'їзд офтальмологів України (24-26 травня, м.Одеса).
3. З'їзд фахівців України з репродуктивної медицини (26-28 травня, м.Київ).
4. I з'їзд Українського товариства естетичної медицини (27-28 травня, м.Одеса).
5. Науковий симпозиум «Перинатальна медицина та безпечне материнство» (12-13 травня, м.Київ).
6. Науковий симпозиум «Анатомо-хірургічні аспекти дитячої гастроентерології» (21 травня, м.Чернівці).
7. Науковий симпозиум «Первинні імунodefіцити» (26 травня, м.Київ).
8. Науковий симпозиум «Малогінвазивна та інструментальна хірургія дегенеративних захворювань поперекового відділу хребта» (27-28 травня, м.Харків).
9. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Проблеми регіональної анестезії, анестезіології та інтенсивної терапії в педіатрії та акушерстві» (5-6 травня, м.Київ).
10. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної медичної психології» (для молодих вчених та студентів) (5-6 травня, м.Київ).
11. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання неврології» (6-7 травня, м.Одеса).
12. Науково-практична конференція «Інноваційні технології у експериментальній медицині та біології» (6-7 травня, м.Полтава).
13. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Онкологія: минуле, сьогодні, майбутнє», присвячена 90-річчю заснування Національного інституту раку МОЗ України (11-12 травня, м.Київ).
14. Науково-практична конференція «Актуальні питання виявлення і лікування алергічних захворювань» (12-13 травня, м.Вінниця).
15. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні аспекти медицини і фармації – 2010» (для молодих вчених та студентів) (13-14 травня, м.Запоріжжя).
16. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Гастроентерологія і гематологія: стандарти діагностики та лікування з позиції доказовості» (13-14 травня, м.Полтава).
17. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Діагностичні, лікувальні та соціальні аспекти епілепсії» (13-14 травня, м.Харків).
18. Науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної патоморфології» (18-19 травня, м.Одеса).
19. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання акушерства, гінекології та перинатології» (19-20 травня, АР Крим, м.Судак).
20. Науково-практична конференція «Профілактика і лікування артеріальної гіпертензії в Україні: підсумки реалізації Програми 1999-2010 рр.» (19-20 травня, м.Київ).
21. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Стан та перспективи розвитку системи науково-інформаційного забезпечення медичної галузі України» (19-20 травня, м.Одеса).
22. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Внесок молодих спеціалістів у розвиток науки і практики», присвячена Дню науки (20 травня, м.Харків).
23. Науково-практична конференція «Актуальні питання сучасної терапії» (20 травня, м.Полтава).
24. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання хірургії верхньої кінцівки» (20-21 травня, м.Київ).
25. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Від науки до практики» (20-21 травня, м.Дніпропетровськ).
26. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Перспективи лікування хворих на колоректальний рак» (20-21 травня, м.Київ).
27. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології та гігієни» (20-21 травня, м.Львів).
28. Науково-практична конференція «Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки» (шості Марзевські читання) (20-21 травня, м.Київ).
29. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Прикладні аспекти морфології», присвячена пам'яті професора Б.В. Шутки (20-21 травня, м.Івано-Франківськ).
30. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Фармакотерапія в андрології та сексопатології» (24-25 травня, м.Київ).
31. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми реабілітації у медичній галузі» (25-26 травня, м.Київ).
32. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання діагностики та лікування професійних захворювань в Україні» (27 травня, м.Кривий Ріг).
33. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Первинний психотичний епізод: діагностика та лікування та організація допомоги» (27-28 травня, м.Харків).
34. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми гематології та трансфузійної медицини», присвячена 70-річчю заснування державної установи «Інститут патології крові та трансфузійної медицини АМН України» (27-28 травня, м.Запоріжжя).
35. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні досягнення медичної науки» (27-28 травня, м.Київ).
36. Науково-практична конференція «Актуальні питання невідкладної кардіології» (28 травня, м.Київ).

НАУКОВА РОБОТА

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
У РЕЙТИНГУ SCOPUS

Приємні зміни відбулися у позиції Харківського національного медичного університету в рейтингу вищих навчальних закладів України за показниками наукометричної бази даних Scopus станом на 17.12.2009.

Після 55-го загального (і 12-го серед медичних ВНЗ) місця у червні 2009 року завдяки новим творчим доробкам співробітників наш університет у грудні 2009 року посів 33-є загальне (і 6-те серед медичних ВНЗ) місце.

База даних Scopus містить понад 40 млн. реферативних записів про публікації з 18 тис. найбільш інформативних журналів 5 тис. видавництв. Наукометричний апарат Scopus забезпечує облік публікацій науковців і установ, у яких вони працюють, та статистику їх цитованості. Нижче наведено наукометричні показники вищих навчальних закладів України, впорядкованих за h-індексом (h — кількість статей, на які є посилання в понад h публікаціях), а в його межах за кількістю цитувань.

№ п/п	Установа (обліковий запис у базі даних Scopus)	Кількість публікацій у Scopus	Кількість цитувань у Scopus	Індекс Гірша (h-індекс)
1	Київський національний університет ім. Тараса Шевченка	7848	18129	44
2	Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна	4739	12775	35
3	Львівський національний університет ім. Івана Франка	3168	9253	29
4	Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова	1906	4692	28
6	Донецький національний медичний університет ім. Максима Горького	824	1612	22
18	Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького	280	470	12
21	Національний медичний університет ім. акад. О.О. Богомольця (Київ)	191	513	11
30	Одеський державний медичний університет	456	296	8
32	Національний фармацевтичний університет (Харків)	181	186	8
33	Харківський національний медичний університет	170	182	8
36	Дніпропетровська державна медична академія	192	155	7
38	Івано-Франківський державний медичний університет	48	141	6
48	Медичний інститут Української асоціації народної медицини (Київ)	450	85	5
49	Буковинський державний медичний університет (Чернівці)	427	73	5
51	Кримський державний медичний університет ім. С.І.Георгієвського (Сімферополь)	79	72	5
55	Українська медична стоматологічна академія (Полтава)	180	84	4
59	Запорізький державний медичний університет	72	53	4
60	Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова	190	65	3
66	Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського	61	24	2
68	Луганський державний медичний університет	31	15	2
76	Харківська медична академія післядипломної освіти	11	8	2

Дякуємо науковцям університету за плідну працю й бажаємо нових наукових успіхів!

В.В. М'ясоєдов, проректор з наукової роботи, професор

НОВИНИ ПРОФКОМУ ХНМУ

ПІДСУМКИ ЗВІТНО-ВИБОРЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

8 квітня в Харківському національному медичному університеті відбулася звітно-виборча конференція первинної профспілкової організації співробітників ХНМУ.

На конференції були присутні голова Харківської обласної профспілки працівників охорони здоров'я **А.В. Благовіщенська**, ректор університету професор **В.М. Лісовий**, почесний ректор академік **А.Я. Циганенко**, проректор з НРП професор **І.В. Летік** та ін.

На збори обрали 174 делегатів, з яких були присутні 146. Під час конференції розглядалися питання про звіт голови профспілкової організації ХНМУ доцента **Л.П. Ющенка**, доповідь ревізійної комісії про витрату коштів профспілкового бюджету протягом 5 років. Також були заслухані наступні питання: про вибори нового складу профспілкового комітету, вибори ревізійної комісії, вибори делегатів на звітно-виборчу конференцію обласної профспілкової організації та вибори членів нового складу обласного комітету профспілок.

У цей день відбулося перше організаційне засідання профспілкового комітету, де головою первинної профспілкової організації співробітників ХНМУ обрано доцента **Л.П. Ющенка**, інші обов'язки розподілені наступним чином:

В.В. Мінухін – перший заступник голови профкому та голова комісії із захисту соціальних та економічних прав співробітників;

О.В. М'якіна – заступник голови профкому та голова комісії з охорони праці;

Н.С. Харченко – заступник голови з організаційної роботи та голова організаційно-масової комісії;

Т.В. Олійник – член організаційно-масової комісії, відповідальна за облік членів профспілки та планування роботи;

Т.Г. Нікітіна – член організаційно-масової комісії, відповідальна за сплату внесків та за правильність нарахування заробітної плати співробітникам;

Н.Д. Гаєва – член організаційно-масової комісії, відповідальна за інформаційне забезпечення діяльності профкому;

С.В. Лапко – голова спортивно-масової комісії;

І.Ю. Багмут – голова культурно-масової комісії;

А.М. Стрюкова – член культурно-масової комісії, відповідальна за організацію екскурсій та туристичних поїздок;

В.Г. Прийма – член культурно-масової комісії.

ПИСЬМО-БЛАГОДАРНОСТЬ

Меня зовут **Мария Григорьевна Бурова**, я неоднократно проходила лечение в Харьковской областной клинической больнице в ЛОР-отделении.

Хотела бы отметить хорошо организованную работу медперсонала, который делает свое дело с душой, стараясь помочь каждому пациенту. Отдельная благодарность зав. ЛОР-отделением **М.В. Калашникову**, проф. **А.С. Журавлеву** и моему лечащему врачу **М.И. Ященко**, у которой доброе сердце и золотые руки.

*Спасибо за Вашу доброту, внимание, чуткость, отзывчивость и понимание. С наилучшими пожеланиями здоровья, счастья и успехов в работе и глубоким уважением жительница г. Балаклеи **М.Г. Бурова**.*

МЫСЛИ И МУДРЫЕ ИЗРЕЧЕНИЯ НИКОЛАЯ ИВАНОВИЧА ПИРОГОВА

*Рубрику ведет проф. **В.А. Ольховский***

• Наука составляется не из того, что думали люди, а из того, что они открыли, т.е. из того, что есть.

• Без критики и анализа нет ни настоящей науки, ни настоящего искусства.

• ... С самого начала моего врачебного поприща я принял за правило: не скрывать от учеников ни моих заблуждений, ни моих неудач и если не сейчас же, то потом и немедленно открывать перед ними сделанную ошибку.

• ... Я считал своим священным долгом откровенно рассказать читателям о своей врачебной деятельности и ее результатах, так как каждый добросовестный человек ... должен иметь внутреннюю потребность возможно скорее обнародовать свои ошибки, чтобы предостеречь от них других людей.

• Я принес в свою аудиторию критику и доказал, что в ней еще многие из моих ошибок не были выставлены, я выиграл в глазах моих слушателей, хотя и не искал, по правде, этого и, благодаря этой критике, они мне начали верить вдвое более прежнего.

• ... для учителей такой прикладной науки, как медицина, имеющий дело прямо со всеми атрибутами человеческой природы ... необходима кроме научных сведений и опытности еще и добросовестность.

• Самою высшею для меня наградой я почел бы убеждение, что мне удалось доказать нашим врачам, что анатомия не составляет, как многие думают, одну только азбуку медицины.

• Хирург должен заниматься анатомией не так, как анатом ... Пусть анатом до мельчайших подробностей изучит человеческий труп и все-таки он никогда не будет в состоянии обратить внимание учащихся на те пункты анатомии, которые для хирурга в высшей степени важны, а для него могут не иметь ровно никакого значения.

НАВЧАЛЬНА РОБОТА

Лекція в режимі он-лайн

14 квітня цього року на кафедрі оториноларингології уперше відбулася лекція в режимі он-лайн «Физиология носа. Острые и хронические заболевания носа и околоносовых пазух» для студентів IV медфакультету IV курсу. Перед лекцією проф. **А.С. Журавльов** представив аудиторії лектора он-лайн зав. кафедри оториноларингології, д-ра мед. наук професора Одеського державного медичного університету **С.М. Пухлика**. Теоретичний матеріал супроводжувала мультимедійна презентація. Студентів зацікавила представлена інформація; вони задавали багато питань, на які отримали найбільш ґрунтовні відповіді. Восени в ОДМУ заплановано проведення лекції по мережі Інтернет, яку буде читати зав. кафедри оториноларингології ХНМУ, д-р мед. наук професор **А.С. Журавльов**. Така методика викладання набуває поширення і має стати традиційною.

В. Захаревич

Відкриття навчальної кімнати

На кафедрі інфекційних хвороб безрезультатно став дійсно святковим: до багатьох свят цього місяця вдало приєдналася урочиста подія – відкриття навчальної кімнати, сумісної з конференц-залом. Сучасне устаткування та інтер'єр приміщення вдало доповнили меблі, власноруч спроектовані та зібрані завдяки зусиллям співробітників кафедри. Тепер маємо обладнану аудиторію для проведення не тільки практичних занять з інфекційних хвороб та тропічної медицини, а також конференцій, лекцій, диспутів, цікавих зустрічей, круглих столів і олімпіад, адже конференц-зал може прийняти 37 учасників та гостей відповідних заходів.

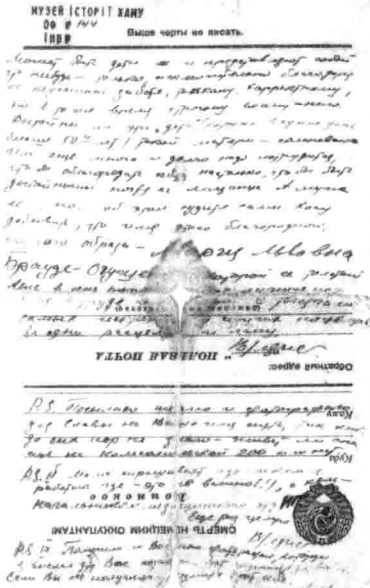
В. Ткаченко, асистент кафедри інфекційних хвороб

СЛОВНИК МАЛОВЖИВАННЯХ СЛІВ І ТЕРМІНІВ

Рубрику веде проф. **В.О. Коробчанський**
Алкогольна енцефалопатія – група захворювань, які характеризуються ураженням головного мозку та виникають внаслідок токсичної дії алкоголю, як правило, за умов дефіциту харчування (насамперед на тілі різних авітамінозів).

Алкогольні психози – психічні захворювання, які виникають внаслідок тривалого зловживання алкоголем на кінцевій стадії алкоголізму. Розрізняють білу гарячку, алкогольний галюциноз, маревні психози, алкогольні енцефалопатії та ін.

Альтернатива (від фр. alternative та лат. alternare – чергувати, змінювати) – необхідність вибору між двома можливостями, що виключають одна одну. Особливе значення має явище альтернативи в ситуаціях вибору.

ДО 65-І РІЧНИЦІ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ**ХАРКІВСЬКІ МЕДИКИ НА ШЛЯХАХ ВІЙНИ****Лист Р.І. Брауде з фронту, 1943 р.****Підпільна група проф. О.І. Мещанінова (у центрі)****Н.К. Маєвська з С.А. Ковпаком, 1942 р.****К.О. Іліаді з людьми, яких врятувала під час війни, 1950 р.**

Трапляються події, навіть дуже значні для свого часу, які після того, як минають десятиріччя, зникають з пам'яті людей і стають надбанням архівних сховищ. Однак є події, значення яких не зменшується від невблаганного плину часу, і кожне десятиріччя, що минає, все більше підкреслює їх велич, важливу роль у світовій історії. Без сумніву, такою подією є перемога радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.

Це була найжорстокіша та найкровопролитніша війна в історії людства. Весь радянський народ став на захист своєї Батьківщини, і в перших рядах були, звичайно, медики – люди найгуманнішої у світі професії. У перші декілька днів війни до діючої армії було призвано 232 співробітники та студенти тільки 1-го ХМІ. До лікувально-санітарних установ Червоної Армії пішли випускні курси; 150 слухачів військово-медичного факультету після IV курсу були мобілізовані на фронт зауряд-лікарями 3-го рангу (без дипломів).

На полях боїв, у підпіллі та в тилу співробітники й випускники Харківських медичних інститутів надавали медичну допомогу пораненим і хворим, боролися з епідеміями, таким чином виконуючи свій професійний обов'язок, демонструючи приклади героїзму та глибокої відданості своїй справі та країні. Медики, як і всі інші, гинули на фронті, в окупованому Харкові, вмирили на робочих місцях у глибокому тилу – в евакуації. Ті, хто залишався живими, продовжували боротьбу. Завдяки їх самовідданій праці процент повернення вояків на фронт після поранень був дуже високим – за офіційними даними він складав майже 73%, що сприймалося європейськими політиками як «чудо в області медицини». З повним правом можна сказати, що вагомий внесок у цю роботу зробили працівники й студенти обох Харківських медичних інститутів.

Одними з перших були призвані до армії професори І.І. Грищенко, В.І. Іост та Б.М. Хмельницький, які стали провідними хірургами евакошпиталів. Декан військово-медичного факультету підполковник медичної служби С.І. Банайтіс став головним хірургом Західного фронту, а згодом – 3-го Білоруського. Професора О.І. Черкеса, зав. кафедри фармакології, призначили головним токсикологом Червоної Армії. Терапевтичною службою 28-ї армії Сталінградського, а потім 2-го Українського фронту керував доцент Р.І. Шарлай, майбутній директор ХМІ. Заступником головного хірурга Червоної Армії став колишній завідувач кафедри факультетської хірургії 1-го ХМІ професор, генерал-лейтенант медичної служби В.М. Шамо́в, який очолив роботу з організації нейрохірургічної допомоги та служби переливання крові. У 30-х роках минулого сторіччя В.М. Шамо́в заснував у Харкові Український інститут переливання крові та невідкладної хірургії. Під час війни він приділяв велику увагу вдоско-

наленню спеціалізованої медичної допомоги, використовуванню крові у воєннопольових умовах. Перша пересувна станція заготівлі крові була організована в армії 2-го Прибалтійського фронту, де головним хірургом став учень В.М. Шамо́ва полковник медичної служби професор М.М. Мілостанов, випускник і колишній викладач 1-го ХМІ. У роки війни пораним і хворим було перелито 1700 т крові, що, безумовно, відіграло позитивну роль у лікуванні постраждалих. Серед почесних донорів країни була правнучка видатного російського полководця XIX ст. М.І. Кутузова.

У різних шпиталях провідними хірургами працювали викладачі обох Харківських медичних інститутів: І.І. Грищенко, Т.І. Тихонова, Ю.М. Орленко, К.І. Пікін, П.Л. Шупик та ін.

У перший день війни пішла на фронт випускниця 1-го ХМІ Л.Т. Малая – майбутній академік, Герой України. Вона пройшла шлях від заступника начальника сортувального шпиталю до помічника начальника лікувального відділу санітарного управління Харківського військового округу. Якось вона сказала, що в її житті були два найважливіших дні: перший, коли почалася війна й вона пишалася тим, що йде захищати Батьківщину, і другий – день Перемоги, такої жаданої для всіх, гіркої й щасливої водночас.

У жорстоких боях гинули й військові медпрацівники поруч із тими, кому вони надавали допомогу. Під час виконання спеціального завдання командування лютому 1943 р. під Харковом загинув доцент кафедри епідеміології, відомий на той час не тільки в Україні маляріолог П.К. Грицяц. Він очолював санітарно-епідеміологічний загін 40-ї Армії 1-го Українського фронту, йому було лише 42 роки. Немає сумнівів у тому, що в особі П.К. Грицяца наука втратила перспективного вченого.

У лютому 1945 р. в м. Грюнвальді (нині Польща), захищаючи поранених від гітлерівців, що прорвалися з оточення й напали на медсанбат, загинув майор медичної служби Д.Д. Арнольд. Про цей подвиг у щоденній газеті «Красноармейская правда» написав військової кореспондент О.Т. Твардовський. У музеї історії експонується лист Р.І. Брауде, випускника 1-го ХМІ 1942 р., який він надіслав на день народження своїй матері зі Сталінграда. Він не писав про тяжкі випробування періоду сталінградської битви, весь лист сповнений любов'ю до жінки, що дала йому життя, подякою за це, побажаннями всього найкращого. На жаль, Р.І. Брауде загинув під час війни, залишилася лише довоєнна фотокартка, з якої весело дивиться молода людина з відкритим і добрим обличчям. З цілковитою підставою до цих людей можна віднести слова поета М. Майорова, що теж загинув на фронті, який сказав, що вони «ушли не долюбив, не докрузив последней папиросы».

Багато медиків, чіє імена пов'язані з обома Харківськими медичними інститутами, надавали людям медичну й моральну допомогу на окупованій території, у партизанських загонах та концентраційних таборах. Н.К. Маєвська

ДО 65-І РІЧНИЦІ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

очолила медико-санітарну службу в партизанському об'єднанні С.Ковпака, за півтора роки перебування в загоні вона з бійцями пройшла близько 3 тис. км. Завдяки їй з 500 бійців і командирів, поранених за цей час, 76 повернулися до лав і продовжували битися з ворогом.

К.О.Іліаді рятувала молодих людей в окупованому Харкові від угону до Німеччини, надаючи їм довідки про хворобу на ТБЦ; Е.Я.Сербінова за допомогою чоловіка у с. Колонтаївці Червонокутського району влаштувала підпілля під своєю будівлею, де лікувала поранених; професори-хірурги М.М.Шевандін і В.П.Недохлебов залишилися в Харкові для надання хірургічної допомоги пораненим і мешканцям міста, але були заарештовані гестапо й страчені.

В окупованому Харкові проводив активну діяльність проф. О.І.Мещанінов зі співробітниками 9-ї лікарні. Ризикуючи життям, він рятував полонених, що перебували в концентраційному таборі на Холодній горі. Допомогали йому лікар В.Ф.Никитинська та асистент госпітальної терапевтичної клініки 1-го ХМІ І.М.Рахманінов, який загинув під час окупації просто в лікарні від руки гітлерівського офіцера. Студент-медик І.Кузнецов, який виконував при О.І.Мещанінові обов'язки фельдшера, залишився живим і після війни став викладачем ХМІ, деканом лікувального факультету.

Пораненими потрапили в полон лікарі, колишні випускники ХМІ, О.І.Юсєвевич та О.Г.Коваленко. Один з них був у Маутгаузені, другий – у Дахау. Перебуваючи в страшних таборах смерті, вони не зламалися, зберегли своє життя й допомогли багатьом вижити, про що свідчать листи подяки, отримані після війни від урятованих ними людей.

За період війни тільки 1-й Харківський медичний інститут дав країні 1441 лікаря, майже всі вони пішли на фронт. За зразкове виконання завдань уряду з лікування бійців і офіцерів Червоної Армії, поранених у боях з фашистами, успішне проведення протиепідемічних заходів, медичне обслуговування населення й підготовку кадрів ордена Трудового Червоного Прапора в 1945 р. були нагороджені професори Б.В.Альошин, В.О.Белоусов, М.М.Бокаріус, В.С.Деркач, Є.О.Попов, Червоної Зірки – Б.М.Хмельницький.

Закінчилася війна, і в Харківський медичний інститут почали приходити ті, хто пройшов її кривавими шляхами й взяв на себе тягар військового життя. Серед молодих людей у солдатських шинелях були майбутні професори Харківського медичного інституту, його ректори, у тому числі Б.Я.Задорожний, В.Д.Черненко, професор Г.І.Дуденко, доценти С.Д.Юрченко, О.М.Шкіль та ін.

Відходять у минуле події, йдуть від нас люди – їх свідки та учасники. Проте кожне нове покоління молодих лікарів повинно знати ці героїчні сторінки історії своєї alma mater, щоб пам'ятати, пишатися та любити свою Батьківщину й виконувати свій професійний обов'язок.

Ж.М.Перцева, директор
Народного музею історії ХНМУ

**Комсомольський квиток бійця
В.П.Трубнікова, пробитий кулею,
який врятував йому життя**

**Почетна грамота проф. Б.М.Хмельницького,
Новосибірськ, 1943 р.**

**Викладачі та студенти 1-го
ХМІ у Чкалові, 1943 р.**

**Малая Л.А., пом.начальника по медчасти госпиталю
1602**

И все же по-хорошему мечталось

Шел сорок третий год – и 3-й год войны. Там, на фронтах, судьба страны решалась. Сердца тревоги и тоски полны, И все же по-хорошему мечталось.

...В лесу кукушкин голос раздастся
Ведет пичуга чай-то жизни счет.
– Скажи, кукушка, милый мой вернется?
Когда с войны любимый мой придет?

– Ку-ку... Ку-ку... Два месяца? Два года?
На дни вести я счета не могу:
Идет война великая народа,
И надо еще дать отпор врагу.

Ему ко мне – не близкая дорога...
Я буду ждать. Я буду очень ждать.
Я не хочу, кукушка серобокая,
Как ты, на голой ветке куковать.

Я верю: лес покроется листвою
И снова будут яблони в цвету.
Покончим мы с проклятою войною,
Счастливым буду с тем, кого я жду.

Спасибо, медики!

Немного нас осталось – ветеранов.
Седые головы. Болит и тут, и там.
Бодримся, только поздно или рано
Мы все-таки приходим к докторам.

А доктора совсем не все седые!
Но то еще приятнее вдвойне,
Что многие такие молодые,
Какими были мы на той войне.

И радует, что это поколение
Переняло у опытных коллег
Уменьше, знание, мужество, терпенье –
Все, чем врачи себя прославили навек.

Врачи и сестры были рядом с нами.
На самых страшных рубежах войны,
Где небо рушилось и бушевала пламя,
И в трудный час палатной тишины.
Мы не всегда их знали имена,
Не всем, наверно, дали ордена,
Но все делили с нами до конца
Всегда нелегкую судьбу бойца.

Особенно, когда была война,
Где жизнь – одна
И смерть – на всех одна.

Но время бег – увя! – не замедляет.
Однополчан найти нам все трудней.
И счастлив тот, кто нынче отмечает
Победы нашей славный юбилей.

Спасибо, медики! Примите наш привет
С признательностью нашей и любовью
За то, что шестьдесят пять лет
Вы помогаете нам сохранить здоровье.

Т. Степанюк

ДО 65-І РІЧНИЦІ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

ВОЕННЫЕ ДНЕВНИКИ ВРАЧА Н.П. КОЛОМЕНСКОГО

Фамилия Коломенских широко известна в Харькове и области. Это медицинская династия, многочисленные представители которой честно служат делу Гиппократова. Родоначальником династии стал врач Н.П. Коломенский – ученик Н.П. Тринклера, начавший свою трудовую деятельность в 20-е годы прошлого столетия, участник Великой Отечественной войны и войны с Японией, в послевоенное время – главный врач Козиевской сельской больницы

(Краснокутский р-н). О нем с полным правом можно сказать, что его жизнь была без остатка отдана людям. Кавалер военных и трудовых орденов, он в 1951 г. стал заслуженным врачом УССР и продолжал трудиться до 79 лет. Будучи призванным в первый день начавшейся войны, он в течение всех военных лет вел дневник, ставший, по нашему мнению, своеобразной летописью жизни военного медика, многие мысли и чувства которого были созвучны переживаниям представителей многотысячной армии медицинских работников, находящихся на полях сражений советского народа с фашистами.

Приводим отдельные выдержки из этого дневника, которые касаются разных временных периодов, событий и будут, без сомнения, интересны нынешнему читателю.

22/6-1941. После речи тов. Молотова о нападении гитлеровской Германии на нашу Родину мне в 21.30 было предложено районным военным комиссариатом явиться в Краснокутск. Дома настроение ужасное: остается больная жена, старуха-мать и трое маленьких детей.

6/7-41. Прибыли в Проскуров. В городе масса войск и беженцев. Здесь часто налетали «стервятники». Дорогой была большая пробка, пришлось ждать несколько часов, в это время налетели «стервятники» и начали обстреливать колонну. Было много раненых, у нас, к счастью, никто не пострадал...

23/8-41. В 7.30 прибыли в Синельниково. Его уже 3 дня бомбят. Там накануне была сброшена бомба в сквер – много жертв среди бойцов и мирного населения.

10/10-41. Прибыли в Барвенково. На следующий день после нашего отъезда из Лозовой громадное красивое здание школы, в котором размещался наш госпиталь, было разрушено бомбой, и в этот же день в город въехали немецкие танки.

23/10-41. Печальный день. Извещение – сдан Харьков...

23/11-41. Получил письмо из дому. Оно меня очень огорчило. Остается семья без всяких средств, выехать не может. Много раненых – много работы.

17/5-42. С утра приказ – развернуть перевязочную для ходячих раненых – их 480 человек. И вдруг после обеда приказ – пешком направить всех в Боровое – 45 км. Оказывается, немцы прорвали фронт со Славянска и двигаются на Изюм. Начали отправлять раненых, и вот тут началось, чего я еще за время войны не переживал – 15 самолетов начали бомбить Изюм. Налетят, сбросят все бомбы, повернут обратно, и снова минут через 15-20 бомбежка. Страшный гул, стук, треск. Бомбы попали в наш госпиталь, во двор, в мое отделение, из которого меня м/сестра насильно вытолкала в погреб, а в это время бомба – от меня осталась бы лепешка... Ночью пешком отходили, тротуаров и мостовой не видно, дерево и битое стекло. Поздно ночью опять возобновилась бомбежка,

около нас недалеко разрывались бомбы, припадем к земле – и снова, пока не бомбят, идем. Госпиталь потеряли, нас было четверо. Все устали. Наконец, прибились в один дом, ночевать не пускают. Пока я крупно разговаривал, уже сестры попадали на пол и уснули.

7/7-42...Я выехал на машине в Новую Калитву искать госпиталь. Тут что-то жуткое, неопишное, хуже, чем Изюм. Переправа горит. «Стервятники» по 9-11 штук налетают и с низкой высоты сбрасывают бомбы и гранаты. Все кругом летит, горит, дымит. Госпиталь не нашли. Вернулся к своим машинам... В 21.00 выехали. Ночь ехали. Темно. На крыльях автомашин по обе стороны сидели санитары и только слышишь: «Правей», «Левей», «Прямо». Проехали балки, овраги. Жутко. В одном месте в ров свалились две машины, погибли и люди, и машины...

9/7-42. Сегодня 22 июля 1942 г. – 14 месяцев войны, а конца не видно. Все ждем второго фронта. В 22.10 только легли, как начался гул зениток, «стервятники» налетали на Сталинград...

16/8-42. На партячке меня приняли в действительные члены ВКП(б). Передо мной теперь стоят еще большие задачи, и я для своей Родины сделаю все для скорейшего уничтожения гитлеризма...

19/12-42. Сегодня мне исполнилось 49 лет, день своего рождения встречаю на чужбине в ужасной обстановке среди стонов и воплей раненых...

13/1-1943. Хорошее зимнее утро, как вдруг прилетел «стервятник» и сбросил 4 бомбы. Одна прямою попаданием упала в наш стационар, там было много раненых... Раненых извлекали из-под земли, большинство убитыми, часть тут же умирала на глазах, а часть в перевязочной и операционной... Убило новую санитарку, которая поступила накануне на работу. Ее найти не смогли, а метрах в 200 от катастрофы недалеко от нашей машины нашли длинную косу с частью кожи и черепа. По ней она и была узнана...

4/2-43. В Заплавном сейчас масса немецких пленников. Вид у них жуткий, у этих «непобедимых» вояк, перевязаны разными тряпками, кто в женском пальто, кто в платке, – все показали, проклятые, что у нас награбили. Вместо роскоши и хлеба нашли здесь себе могилы – всем им один конец – смерть на нашей Родине.

23/8-43. 23 августа взят Харьков! У меня 15 тяжело раненых...

10/9-43. Приказ ПЭП-40 выехать в армейскую врачебную комиссию (проверка всех медицинских учреждений 68 армии – К.А.)

13/10-43. Над нами был воздушный бой. Наш самолет подбит: один летчик сгорел, другой убит, а третий спустился на парашюте... Из всех госпиталей наш ближе всего к фронту, поток раненых идет на нас... Почему-то нет писем из дома. Меня очень волнует участь семьи...

17/10-43. Получил первое письмо из дома, и в этот же радостный день мне вручили медаль «За оборону Сталинграда»...

22/11-43...Вчера получил письма от мамы, Всевика и Оли. Как хочется всех их увидеть, но это еще не скоро...

ДО 65-І РІЧНИЦІ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

2/1-1944. Встречали Новый год в нашей столовой, встреча была очень скромная. После торжественного собрания небольшая самодеятельность под моим руководством...

17/8-44. Зачитали приказ о моем награждении орденом Красной Звезды. И еще одна радость: сегодня водрузили на прусской границе наше красное знамя...

5/10-44. В политотделе был смотр самодеятельности. Я играл в водевиле Чехова «Злоумышленник» следователя. Наш госпиталь получил первое место...

31/12-44. Новый год праздновали в Литве в 5 км от германской границы...

29/1-45. Прибыли в местечко Фуксдорф в 15 км от Кенигсберга. Отсюда только вчера ушел немец. Расположиться негде, все занято войсками, стоим в свернутом состоянии. Здесь ходят табунами голодные и непоенные коровы. Мы их доили, но напоить и накормить – никто этого не сделал. Пьем молока вдоволь в первый раз за прошедший год...

25 и 26 марта поступает много раненых. Спать некогда. Днем – в стационаре, вечером – в перевязочной. Масса мимо нас проходит пленных. Много гражданских всех национальностей. А немцы налетают и бросают бомбы. В общем, жуткая картина – жизнь ежеминутно на волоске, и так уже 4 года!

20/4-45. Приказ передать раненых госпиталю другой армии.

22/4-45. Ждем назначения. Нам объявили, что наша армия едет эшелонами, куда – никто не знает. Никаких писем домой не посылать, почта не принимает.

24/4-45. Наши войска ворвались в Берлин.

6/5-45. В 5.00 начали грузиться в эшелон. В 9.00 эшелон тронулся, уезжаем из проклятой Пруссии. В 14.00 въехали в Литву.

8 мая в 23.00 полная капитуляция Германии...

*Материал подготовила А.В. Коломенская,
каф. стоматологии детского возраста и детской
челюстно-лицевой хирургии и имплантологии*

ФАКТЫ ВОЕННОГО ВРЕМЕНИ

* Лозунг военного времени «Все для фронта, все для победы!»

* Фашистами была оккупирована, опустошена и разграблена треть европейской части Советского Союза.

* За период эвакуации из районов, находящихся под угрозой оккупации, на восток страны было перебазировано 1360 заводов и промышленных предприятий, эвакуировано более 10 млн. инженерно-технического персонала и квалифицированных рабочих.

* За годы оккупации в составе партизанских формирований насчитывалось свыше 1 млн. советских патриотов.

* Советские женщины внесли свой вклад в достижение долгожданной Победы: к концу войны они составляли более половины всех тружеников тыла.

* Приказом наркома (народный комиссариат) обороны в 1941 г. впервые в истории войн труд медицинских работников младшего звена был приравнен к боевому подвигу: они награждались медалью «За отвагу».

* Госпитальный коечный фонд вырос с 33 тыс. в июне 1941 г. до 658 тыс. в августе 1942 г.

* В первые дни войны в действующую армию было призвано 232 сотрудника и студента 1-го Харьковского медицинского института.

* По призыву Красного Креста более 5,5 млн. человек в период войны стали донорами. Среди почетных доноров Е.А. Скачкова – правнучка великого русского полководца М. Кутузова.

* Всего за время войны заготовлено и перелито раненым воинам 1700 т консервированной крови.

* В годы войны благодаря самоотверженности медицинских работников было возвращено в строй около 73% раненых и 90% больных. «Чудом в области медицины» называли этот факт европейские политики.

* Свыше 11 тыс. воинов в годы войны были удостоены звания Героя Советского Союза. Первый Герой среди иностранцев – надпоручик 1-го отдельного чехословацкого батальона Отакар Ярош, погибший под Соколово.

СУРОВОЕ, ГРОЗНОЕ СЛОВО
ВОЙНА...

*Вставай, страна огромная,
Вставай на смертный бой
С фашистской силой темною,
С проклятою ордой!*

Слова песни «Священная война», изумительные по своей силе и суровой красоте, звучали 22 июня 1941 г., как клятва Родине, призывая народ на битву с врагом. Началась Великая Отечественная война, ставшая главной составляющей Второй мировой.

Отправляя немецких солдат на войну, фашистские главаря напутствовали их: «...А сейчас действуй решительно,

без колебаний. У тебя нет сердца и нервов, на войне они не нужны. Уничтожь в себе жалость и сострадание – убивай всякого русского, советского, не останавливайся, если перед тобой старик или женщина, девочка или мальчик, – убивай...» Поддавшись фашистской идеологии, немецкий солдат, вступив на советскую землю, начал грабить и убивать.

Война! Это суровое, грозное слово с болью и горечью отозвалось в сердцах миллионов людей. Начало Великой Отечественной войны было чрезвычайно тяжелым для страны и его Вооруженных сил. Проявляя необычайную стойкость и героизм, наш народ не только остановил оккупантов, изгнав со своей территории, но и освободил ряд государств, закончив войну в Берлине разгромом фашистской Германии.

Война оставила глубокий след в исторической судьбе украинского народа. Не было ни одной семьи, которая бы не ощутила боль потери. Но, несмотря на это, народ выдержал натиск и разбил врага.

«Избавлена Европа от змеи.

Спасли весь мир советские солдаты.

В сырой земле товарищи мои

В сердцах живущих – память славной даты»

(неизвестный автор)

Но была еще Япония... С 9 августа по 1 сентября 1945 г. была разгромлена миллионная Квантунская армия, что привело Японию к капитуляции.

Самая кровавая война XX ст. унесла 27 млн. человеческих жизней народов СССР и стоила ему трети национального богатства страны. История не знает примера, когда государство, оказавшись в начале войны в такой сложной ситуации, за столь короткий срок сумело перестроить экономику на военный лад, мобилизовать все материальные, людские и моральные силы и средства, добиться коренного изменения хода войны в свою пользу. Ни одна страна не смогла сдержать напора фашистской военной машины: Франция пала за 44 дня, Польша – за 35.

Путь к Победе был долгим... И одолел его советский солдат – тот, кто выжил, и кто уже никогда не вернется с полей сражения...

Мы не можем не вспомнить добрым словом ветеранов войны. Они сделали все, чтобы на земле был мир.

Вот он стоит, разрушенный рейхстаг:

Проломы, брешь, битый камень, щель,

Куски колонн, проломы в ста местах

И купола раздавленного гребень...

И падают листья на рейхстаг,

Ткут саван для железного скелета.

И внятно говорит картина эта:

«Любой завоеватель кончит так!»

Низкий поклон Вам за это и слава!

Н.В. Троценко, полковник

З ЮВІЛЕЄМ!

ВИДАТНИЙ КЛІНІЦИСТ ТА ЖІНКА

Дорогій нам людині, нашому Вчителю з великої літери, професору Тамарі Трохимівні Чорній виповнюється 90 років.

Чорная Т.Т. врач, командир мед. отряда роты.

Тамара Трохимівна народилася в селянській сім'ї на Вінниччині. Виховувала дітей мати, батько помер рано, коли доньці було півтора роки. Ще з дитинства Т.Т. Чорна мріяла стати лікарем. Після закінчення середньої школи, в 1938 році, вступила до

Київського медичного інституту. Водночас із навчанням вона працювала вакциноватором у районній санепідстанції, а потім медсестрою інфекційного відділення.

Навчання було перервано війною. Після закінчення інституту в 1942 році Т.Т. Чорна була направлена до дівочої армії на Сталінградський фронт. За участь у Вітчизняній війні її відзначили медалями і орденом Вітчизняної війни І ступеня.

Після закінчення війни Тамара Трохимівна працювала епідеміологом, потім – головним лікарем районної санепідстанції. У 1953 р. вона закінчила клінічну ординатуру Київського медичного інституту й була призначена асистентом кафедри інфекційних хвороб цього ж інституту, де її вчителями були відомі науковці – Л.В. Громашевський, А.М. Зюков, Б.Я. Падалка та ін. У 1956 р. Т.Т. Чорна захистила кандидатську дисертацію, присвячену імунодіагностиці червоного тифу в умовах антибіотикотерапії. У 1968 р. вона стала доцентом кафедри інфекційних хвороб Київського медичного інституту. З вересня 1969 року Тамара Трохимівна очолила кафедру інфекційних хвороб ХМІ. Дисертацію доктора медичних наук, присвячену особливостям перебігу інфекційних хвороб в осіб похилого віку, Тамара Трохимівна захистила у 1973 році. У 1976 році їй було присуджено вчене звання професора.

Під її керівництвом співробітники кафедри проводили наукові дослідження, у клініку впроваджувалися функціональні методи обстеження – вивчення функції зовнішнього дихання (ФЗД) та дослідження стану мікроциркуляторного русла за допомогою мікроскопії бульбарної кон'юнктиви. Використовували також імунофлюоресцентний метод для ранньої діагностики дизентерії, упроваджена аерозольотерапія при грипі, ГРВІ та їх ускладненнях.

З розвитком в усьому світі нових напрямків вивчення питань імунології на кафедрі активно впроваджувалися імунологічні дослідження. Уперше в Україні на кафедрі інфекційних хвороб ХМІ засновано метод лазеротерапії для лікування інфекційних хворих та отримано патент на "Спосіб лікування бешихи".

Під керівництвом Т.Т. Чорної підготовлено 9 кандидатів медичних наук. Наукові ідеї Тамари Трохимівни мають втілення в наукових працях співробітників кафедри й нині.

Багато уваги приділялося вивченню тропічних інфекцій студентами-іноземцями. Уже в перший рік роботи Т.Т. Чорної на кафедрі була проведена наукова студентська конференція з тропічних інфекцій (1970 р.), яка потім стала традиційною. Традиційними також були зустрічі зі студентами, присвячені Дню Перемоги, під час яких Тамара Трохимівна згадувала про роботу лікаря у фронтових умовах.

Професор Тамара Трохимівна Чорна – клініцист з великої літери, адже любов до хворих вона зуміла передати своїм учням – як викладачам, так і співробітникам ОКІЛ. Вона завжди негачно відгукувалася на прохання оглянути хворого, надати консультативну допомогу молодим спеціалістам у будь-яку годину дня й ночі. Не одну таку ніч вона провела біля ліжка хворого, вирішуючи складні діагностичні завдання. Урятувавши за роки війни життя багатьом пораненим, Тамара Трохимівна назавжди зберегла в душі глибоке щиростервення до кожного хворого й взагалі до кожної людини. Особливу наполегливість вона проявляла, намагаючись повернути до життя тяжкохворого навіть у похилому віці, залишалася на декілька днів постійно в клініці саме в найтяжчі для хворого хвилини. Ця риса її характеру, притаманна людині особливо складу, є найбільш переконливим прикладом для виконання лікарського обов'язку й людяності лікаря, що починає медичну практику.

Простота в спілкуванні, відданість своїй професії, висока освіченість, чесність, красива мова назавжди полонили душу кожного, кому довелося стати її учнем.

Тамара Трохимівна добре знає та любить твори Лесі Українки, класичну вітчизняну та зарубіжну літературу, має свій скромний поетичний доробок, глибоко відчуває музику, має прекрасний голос. Її донька стала лікарем, а онук – кандидат медичних наук і продовжує її шлях лікаря-інфекціоніста.

Дорога Тамара Трохимівна, ми щиро вітаємо Вас з ювілеєм та бажаємо міцного здоров'я, благополуччя. Ми Вам дуже вдячні за те, що ви створили блискучу клінічну школу, що допомогли нам стати справжніми клініцистами, проклали шлях до науки.

Ми Вас любимо, шануємо. Уклоняємося Вам до землі!

Ваші учні:

В.М. Козько, професор, доценти Г.І. Градиль, Н.Ф. Меркулова, колеги кафедри інфекційних хвороб та колектив обласної клінічної інфекційної лікарні

К юбилею Тамары Трофимовны Черной

В мае пробуждается вишневый сад, Привораживая белым свадебным нарядом. Становится луч солнца ярче и теплее, Весна пьянит цветущим ароматом.

Может, был такой же первый майский день
Девяносто лет тому назад.
Когда редкого таланта, непростой судьбы,
Родился необыкновенный Человек –
Тамара Черная,
Сегодня Врач, Ученый, Доктор медицины,
Дорогой наш Наставник и любимый
Учитель.

Жизнь, дела ее – живой пример для нас
всегда,
Как лечить, учить, любить и сострадать,
О добре и справедливости, о долге
помнить и о тех,
Кто нуждается в заботе, помощи,
внимании,
Во врачебном нашем мастерстве и в
наших знаниях.

Вам безгранично и сердечно благодарны
Все те, кого учили Вы, лечили, воспитали.
Поклон земной за то, что в сорок пятом,
Со смертью в бой вступив неравным,
Вы от чумы фашистской человечество
избавили.

Народам возвратили мир, весны
пьянящий аромат,
И в мае снова зацветающий вишневый
белый сад.

Пожелаем юбиляру счастья и добра,
Долгих и по-майски солнечных лет
жизни.
Пусть душу, сердце радует вишнево-
белый аромат,
И сад, весной цветением пьянящий, как
и прежде.

С любовью, уважением и признательностью

**В. Ткаченко, Г. Градиль, В. Козько
и сотрудники кафедры инфекционных болезней**

■ СТУДЕНТСЬКА ВЕСНА – 2010

Таланти нашого університету

Усе нові й нові вершини підкорюють таланти нашого університету. Одна з останніх – участь у міському конкурсі «Студентська весна – 2010», який відбувся 7 квітня в ККЗ «Україна». Серед учасників, які представляли ХНМУ, були відомий вокальний колектив «Каданс», сольні номери О. Тучіної, Є. Думчевої, акордеоніста Р. Ракзіна, «Art-dance», «Грації».

Ми раді привітати лауреатів конкурсу: вокальний колектив «Іассу» та Юрія Голваньова (народний самодіяльний театр «Диалог»). А також учасників, що посіли призові місця:

II місце у номінації естрадний вокал – **Є. Думчева**, у номінації народна хореографія – народний танцювальний колектив «Радість»;

Роман Ракзін

III місце у номінації бальні танці – танцювальний колектив «Art-dance», у номінації вокальний народний ансамбль – «Троянда» та **Д. Еселобор**.

Найяскравіший номер із програми університету – музичну композицію «Свіча» у виконанні «Art-dance» та Є. Думчевої – представлено на гала-концерті «Студентська весна», що відбувся 20 квітня. Приємно, що активісти Молодіжного центру не лише блискуче виступають на університетських заходах, а й на високому рівні захищають честь ВНЗ.

Нагородження лауреатів конкурсу

Ансамбль «Троянда» та Д. Еселобор

■ МІС СТУДЕНТСТВО – 2010

Увесь світ красою осяяний...

Одним із найважливіших заходів року для студенток-красунь Харкова став конкурс «Міс студентство» – у ювілейний фестиваль краси. 13 квітня в університеті відбулося свято гумору – команди Клубу веселих та кмітливих змагалися за кубок Сміху.

Для перемоги потрібно було пройти декілька конкурсів: привітання «Команда моєї мрії», відеосюжет на тему «Професія – репортер» та розминка (відповіді на цікаві запитання глядачів). Кожен факультет захищала своя команда, навіть була присутня команда гостей.

Суворо й вимогливе журі розподілило місця наступним чином: I місце – команда «С приветом» (збірна команда), II – «7 диоптрий» (III місце посіла команда «Епидемія смеха» (IV мед. ф-т), IV – «Шкідливі медсестри» (стомат. ф-т), V – «3 веселых буквы» (I мед. ф-т), VI місце – команда «On-line» (шкільна команда), VII – «Дети хирурга» (I мед. ф-т).

■ КЛУБ ВЕСЕЛИХ ТА КМІТЛИВИХ

Команда моєї мрії

КВК подарував глядачам море радості та весело проведеного часу.

КВК подарував глядачам море радості та весело проведеного часу.

КВК подарував глядачам море радості та весело проведеного часу.

■ ЛИТЕРАТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ

Идет весна по городу!

День! Дон!
День! Дон!
Это что за нежный звон?
Это пролесок-подснежник
Улыбается сквозь сон!

Это чей пушистый луч
Так щекочет из-за туч,
Заставляя малышей
Улыбаться до ушей?

Это чья же теплота,
Чья такая доброта
Заставляет улыбаться
Зайца, курицу, кота?
И по какому поводу?
Идет Весна
По городу!

И у пуделя – улыбка!
И в аквариуме рыбка
Улыбнулась из водицы
Улыбающейся птице!

Вот и получается,
Что не помещается
На одной странице
Улыбка необъятная, –
До чего приятная!
Вот такой длины,
Вот такой ширины!
А по какому поводу?
Идет Весна
По городу!

Весна Мартовна Подснежникова,
Весна Апрельевна Скворешникова,
Весна Маевна Черешникова!

Юнна Мориц

ЮВІЛЯРИ

Шановні ювіляри, що відзначають своє свято у квітні, – асистент кафедри терапевтичної стоматології **Олександра Володимирівна Кірсанова**, асистент кафедри терапевтичної стоматології **Тетяна Євгенівна Гур'єва**, ст. інспектор з питань інтелектуальної власності наукового відділу **Лариса Миколаївна Міланіч**, ст. викладач кафедри анатомії людини **Олена Євгенівна Вітриченко**, ст. диспетчер деканату I мед. ф-ту **Олена Анатоліївна Юдіна**, керівник виробничої практики **Аліса Михайлівна Стрюкова**, ст. лаборант кафедри загальної хірургії **Інна Яківна Поляк**, ст. лаборант кафедри внутрішньої медицини №3 **Тетяна Яківна Салієнко**, декан II мед. факультету професор **Василь Олексійович Ольховський**, доцент кафедри оториноларингології **Леонід Станіславович Негіпа**, доцент кафедри загальної хірургії **Віктор Михайлович Зибін**.

Прийміть від колективу ХНМУ щирі вітання й побажання міцного здоров'я, добробуту та стабільності, вірних друзів, втілення в життя всіх благородних задумів та заповітних мрій!
Нехай у вашій оселі завжди панують любов, щастя, злагода та сімейне благополуччя!

Вітаємо!

АРТ
Терапія

Необ'яснливо, дивно и прекрасно

Красота и гармония природы не оставляет нас равнодушными, заставляет замедлить свой бег и с широко открытыми глазами радоваться солнечному лучику, капельке росы, первой весенней травке. Однако уникальная способность запечатлеть искренность, открытость, внутреннюю красоту моментов, которые незаметны в ежедневной рутине, дана не каждому. Анна Титова благодаря своему увлечению смогла передать особенное личностное восприятие мира и представить работы на выставке художественной фотографии «Бог создал мир», которая открылась 14 апреля в Харьковском доме ученых.

Это первая персональная выставка Анны, однако она отмечена как одна из лучших фотовыставок и выполнена на уровне высококвалифицированных художников. Поздравить автора пришли коллеги, друзья, родственники. Много добрых слов прозвучало в адрес молодого художника от директора Харьковского дома ученых Л. Матюхи, зам. председателя Харьковской областной организации профсоюза работников здравоохранения И. Георгианц, зав. музеем народного искусства Слобожанщины О. Евсеевой, профессора С. Масловского, школьного классного руководителя и т.д.

Благодаря таким работам, как «Полет шмеля», «Цвет небес», «Зарождающаяся жизнь» и др. мы увидели одновременно нежность, хрупкость и мощь окружающего мира. Горы, море, реки, сосульки, храмовая архитектура – все это одухотворено любовью, теплом и умением дарить людям радость и красоту.

Выставка продолжит свою работу в течение месяца. Все, кто хочет познакомиться с творчеством Анны Титовой, может посетить выставку по адресу ул. Совнаркомовская, 10.

В. Захаревич

"Цвет небес..."

"Зарождающаяся жизнь"

"Печаль луны"

Анна Титова (слева) с организаторами и гостями выставки

"Полет шмеля"

«Медицинский университет»

Реєстраційне свідоцтво ХК № 193 від 29 червня 1994 р.
Засновник – Колектив Харківського національного медичного університету.
Газета виходить один раз на місяць
Адреса редакції: 61022, Харків, пр. Леніна, 4.
Гол. корпус, 5 поверх, тел. 707-73-60
e-mail: redakt@knmu.kharkov.ua
www.knmu.kharkov.ua

Підписано до друку 29.04.2010. Формат 60 x 90/4.
Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 4. Обл.-вид. арк. 4,5.
Тираж 500 прим. Зам. №0429-01.
Видання підготовлено та надруковано у ТОВ ВПЦ «Контраст».
61166, м. Харків, пр. Леніна, 40,
т. (057) 719-49-13, 717-76-51

Реєстраційне свідоцтво ДК № 178 від 15.09.2000
За точність викладення фактів відповідальність несе автор. Рукописи не рецензуємо й не повертаємо. Точка зору авторів публікацій може не збігатися з позицією редакції. Передрук лише з дозволу редакції газети.

Редактор В. Захаревич
Коректори М. Тарасенко, Н. Дубська,
Є. Рубцова